

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา สภาพแวดล้อมของการแข่งขันทางธุรกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและแผ่ไปเป็นวงกว้าง ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของโลกาภิวัตน์ และการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2545, หน้า 9) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการที่ธุรกิจ เศรษฐกิจ และการเมืองมีความเกี่ยวพันกัน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจในประเทศใดประเทศหนึ่ง ก็จะส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจของโลกได้ นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องของราคาน้ำมัน การเกิดกลุ่มประเทศตลาดใหม่ การเปิดการค้าเสรี หรือนโยบายกีดกันทางการค้า สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจของประเทศไทยทั้งสิ้น ทำให้ประเทศไทยต้องมีการปรับนโยบายทางธุรกิจ ให้เป็นการแข่งขันเชิงรุก เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน หาดตลาดเพิ่ม และการผลักดันให้ผู้ผลิตในประเทศปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้บนฐานความรู้ ฐานทรัพยากร และภาพลักษณ์ของตนเอง

ไม่ว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเพียงใด องค์กรทางธุรกิจต้องพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และดำเนินธุรกิจต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นความจำเป็นในการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นรอบโลกนั้นจึงเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะข้อมูลเหล่านี้จะใช้เป็นส่วนประกอบในการวางแผนธุรกิจหรือการเตรียมความพร้อมสำหรับการกำหนดทิศทางการดำเนินธุรกิจในอนาคต

ในอดีตแนวคิดที่เกี่ยวกับทรัพยากร หรือปัจจัยที่นักบริหารต้องให้ความสนใจ เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

คน (man) งบประมาณ (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และการจัดการ (management) หรือที่รู้จักกันว่า 4 m แต่ในปัจจุบันที่สภาพการณ์ทางธุรกิจมีการแข่งขันกันสูง ปัจจัยที่จะส่งผลให้การปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ได้ผลสำเร็จนั้น ยังต้องมีปัจจัยอื่นเข้ามาเพิ่มเติม คือข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี เพราะการบริหารธุรกิจยุคนี้ จะไม่สามารถมองข้ามปัจจัยขององค์ความรู้ ที่จะช่วยเสริมให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ

ข่าวสาร คือ การนำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความเห็นของบุคคลสำคัญ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ รวมทั้งมีผลกระทบต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก ข่าวสารสามารถนำเสนอต่อสาธารณชนได้หลากหลายช่องทาง เช่น หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วารสาร นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เนื่องจากในแต่ละวันมีเหตุการณ์เกิดขึ้นมากมาย การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ผู้อ่านจึงควรที่จะได้รับข่าวสารที่ใหม่ สด ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีผู้นิยมและเข้าถึงผู้อ่านได้อย่างรวดเร็ว คือ หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ มีหน้าที่หลักในการรายงานข่าวสารเหตุการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้อ่านได้รับรู้ข้อมูลอย่างถูกต้อง เทียบตรง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ เป็นที่สนใจของประชาชน มีเนื้อหาสาระครอบคลุมหลากหลายในรูปแบบที่เหมาะสม (มาลี บุญศิริพันธ์, 2550, หน้า 28) หนังสือพิมพ์ที่นำเสนออยู่ในปัจจุบันนี้นั้น มีหลายประเภทขึ้นอยู่กับ ความสนใจ ความคิด การศึกษา ค่านิยม สภาพแวดล้อมทางสังคม และสถานะเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์จึงต้องกำหนดนโยบายและเป้าหมายการเสนอข่าวสารแตกต่างกันตามความต้องการ และรสนิยมการรับสารตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวธุรกิจ ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง

จะเห็นได้ว่าข่าวธุรกิจ เศรษฐกิจ นับเป็นข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศที่มีการเติบโตสูงขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจระหว่างประเทศ การค้าไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่นี้ในประเทศเท่านั้น แต่ยังขยายตัวสู่การค้าระหว่างประเทศ ทำให้เกิดความต้องการข่าวสารที่เกี่ยวกับธุรกิจ เศรษฐกิจ

เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ เพื่อให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกธุรกิจ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับก็จะต้อง เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ทันต่อความต้องการ จะทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของข่าวสารทางด้านธุรกิจ เศรษฐกิจที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จึงเกิด ความต้องการข่าวสารในด้านนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ เศรษฐกิจที่นำเสนอเนื้อหาข่าวธุรกิจโดยเฉพาะ เพื่อตอบสนองความต้องการของ นักธุรกิจและประชาชนในการติดตามข่าวสารธุรกิจทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อช่วยประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ

ดังนั้นหนังสือพิมพ์ธุรกิจจึงทำหน้าที่รายงานข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะ- เศรษฐกิจและการเงิน รวมทั้งกิจกรรมความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ประเทศที่เกี่ยวข้องกับภาวะเศรษฐกิจ ธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารทางการค้า การลงทุน การเงิน การธนาคาร การเกษตรและอุตสาหกรรม การเสนอข่าวเกี่ยวกับธุรกิจ เศรษฐกิจ ประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้ การผลิต บริษัทใดมีการผลิตสินค้าอะไร เพิ่มขึ้น มีการผลิตสินค้าใหม่อะไรบ้าง หรือมีการสร้างอะไรใหม่ ๆ เพื่อพัฒนา อุตสาหกรรม การบริโภค ราคาเครื่องอุปโภค บริโภคในท้องตลาดประจำวัน สัปดาห์ สินค้าอะไรที่ผลิตขึ้นมาแล้วล้นตลาด สินค้าอะไรตลาดกำลังต้องการมาก การแลกเปลี่ยน สภาพการซื้อขาย เช่น การซื้อสินค้าอะไร จากต่างประเทศและจะขาย สินค้าอะไรให้ต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเงินตรา การซื้อขายหุ้น การแจกจ่าย เมื่อผลิตสินค้าต่าง ๆ แล้ว เราจะทำการแลกเปลี่ยนหรือขายผลิตผลของเราให้แก่คนอื่น (อนันต์ธนา อังกินันท์, 2540, หน้า 264)

หนังสือพิมพ์ธุรกิจนั้นมีช่วยให้ผู้อ่าน ได้รับรู้ข่าวธุรกิจที่เกิดขึ้น เนื่องมาจาก ภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวในทุกด้าน ทำให้เกิดความจำเป็นในความต้องการข่าวสาร อย่างรอบด้าน ในเชิงลึกเพื่อนำมากำหนดนโยบายในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมี ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ข่าวธุรกิจไม่เพียงจะเกี่ยวข้องกับนักธุรกิจเท่านั้น แต่ยัง ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปอีกด้วย ข่าวธุรกิจจะทำให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร ในเรื่องของการเงิน การดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการเงิน อัตราเงินเฟ้อ

ภาวะเงินฝืดที่มีผลต่อการดำรงชีวิต

จากความสำคัญของข่าวสารทางธุรกิจที่มีผลต่อเศรษฐกิจและการเงินของประเทศดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ธุรกิจ ในปี พ.ศ. 2552 ในด้านผู้เขียน เนื้อหา วิธีการเขียน แหล่งอ้างอิง ภาพประกอบ และเปรียบเทียบเนื้อหาข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ธุรกิจ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปอ้างอิงต่อไปได้ และเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ในการพิจารณาคัดเลือก จัดหา หนังสือพิมพ์ธุรกิจที่เหมาะสมเข้ามาให้บริการผู้ใช้ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ธุรกิจภาษาไทย ปี พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ธุรกิจภาษาไทย ปี พ.ศ. 2552 ในด้านผู้เขียน เนื้อหา วิธีการเขียน แหล่งอ้างอิง ภาพประกอบ
2. เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ธุรกิจภาษาไทย ปี พ.ศ. 2552 ในด้านผู้เขียน เนื้อหา วิธีการเขียน แหล่งอ้างอิง และภาพประกอบ

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ธุรกิจภาษาไทย ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 6 ฉบับ ซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีการนำเสนออย่างต่อเนื่องในรอบปีทำการวิจัย ได้แก่

- 1.1 กรุงเทพธุรกิจ
- 1.2 ฐานเศรษฐกิจ

1.3 ผู้จัดการ 360 องศา รายสัปดาห์

1.4 ประชาชาติธุรกิจ

1.5 สยามธุรกิจ

1.6 คอกเบียร์ธุรกิจ

2. การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ทางธุรกิจ ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์เฉพาะข่าวและบทความ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับธุรกิจร้อยละ 60 ขึ้นไป ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 เนื้อหาด้านการเงิน

2.2 เนื้อหาด้านการบัญชี

2.3 เนื้อหาด้านธุรกิจระหว่างประเทศ

2.4 เนื้อหาด้านการตลาด

2.5 เนื้อหาด้านคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศทางธุรกิจ

2.6 เนื้อหาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์

2.7 เนื้อหาด้านการจัดการ

2.8 เนื้อหาด้านการจัดการโลจิสติกส์

2.9 เนื้อหาด้านการจัดการธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์

2.10 เนื้อหาด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

2.11 เนื้อหาด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

2.12 เนื้อหาด้านการประกันภัย

2.13 เนื้อหาด้านผู้ประกอบการ

2.14 เนื้อหาด้านการบริหารธุรกิจค้าปลีก

2.15 เนื้อหาด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสือพิมพ์ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธุรกิจ เศรษฐกิจ ในด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน การบัญชี อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจระหว่างประเทศ คอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง การวิเคราะห์บันทึก เอกสาร ข่าวสารอย่างมีระบบ และมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงปริมาณการเน้นหรือความถี่ในการสื่อความหมาย โดยผู้วิจัย จะแยกเนื้อหาข่าวและบทความทางธุรกิจออกเป็นกลุ่ม และประเมินเนื้อหาตามเกณฑ์ ที่ได้กำหนดขึ้น

บทความ หมายถึง งานเขียนที่มุ่งเสนอความรู้ และความคิดเห็นแก่ผู้อ่าน โดยนำเสนอข้อเท็จจริงในการนำเสนอ

ข่าว หมายถึง การรายงานข้อเท็จจริง ข้อมูลรายละเอียด และเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ปรากฏสู่สาธารณชนทางด้านธุรกิจ

ภาพประกอบ หมายถึง ภาพ ตาราง ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์

วิธีการเขียน หมายถึง รูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาของผู้เขียน ที่ใช้การเขียน เช่น บทความ ข่าว บรรณาธิการ

ผู้เขียน หมายถึง ผู้เขียนบทความในหนังสือพิมพ์ธุรกิจ โดยมีการลงรายการแสดง ความรับผิดชอบไว้ดังนี้ ผู้เขียนที่ใช้ชื่อนามสกุลจริงในการเขียน, ผู้เขียนที่ใช้นามปากกา, และไม่ระบุผู้เขียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะทั่วไปของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ ด้านผู้เขียน เนื้อหา วิธีการเขียน แหล่งอ้างอิง ภาพประกอบ และความสอดคล้องของพาดหัวกับเนื้อหาของบทความ
2. เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ นักธุรกิจ นักวิจัย นักวิชาการในการนำไปอ้างอิงต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการพิจารณาคัดเลือกจัดหาหนังสือพิมพ์ธุรกิจ ไว้สำหรับบริการในหน่วยงานอย่างเหมาะสม